

"Δέδει σήμερα δὲ μηχανικός πολιτισμός χαράν εἰς τὸν ἀνθρώπον;" (5)

"Ἡ σημερινὴ πρόσδοσις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιτίσου ἔργασίας τοῦ ἀνθρώπου μέσοπον τὴν εὐημερίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ Ιδίου." Αεροπλάνου, ραδιόφωνον καὶ τόσα ὅλα, εἶναι μέσα, τὰ δοτὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν ἀνθρώπον. Άλι μηχαναῖ τὸν ἀντικατέστησαν, τὸν ἐξειούρασαν.

"Ἔχομε λοιπόν σήμερον τὴν εὐκολίαν τῆς ζωῆς. Άλλα δὲ εὐκολία τῆς ζωῆς οὐ μπορεῖ νὰ δῶσῃ τὴν χαράν της εἰς τὸν ἀνθρωπὸν; Νομίζω, δτὶ εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις τὰ μηχανικά μέσα, ἐνῷ ἐξυπηρετοῦν ἀνάγκας, διφαιροῦν τὴν χαράν ἀπὸ τὴν φυχήν.

"Ἡ μητέρα μου συχνά ἐνδηλώνει τὸν φόβον της, μήπως εἰς τὸ βαθὺ γῆρας της τὴν ιλεῖσα μέσα εἰς γηρονομεῖον. Θέλει νὰ ζήσῃ μαζὶ μου, νόμος χαλδέψη μεθαύριο τὰ ἔγγρια της καὶ ὅταν πεθάνῃ νὰ τῆς ιλεῖσα ἐγὼ τὰ μάτια. Απεχθάνεται πολὺ τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς οἰκογένειας καὶ προτιμᾶ πρωχοτέραν ζωὴν μέσον ἀγάπην, παρὰ πλουσιωτέραν μέσον οχωρίας.

Πολλά εἶναι τὰ παραδείγματα, διόπου δὲ πολιτισμός μας ἐστέρησε τὸν ἀνθρωπὸν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας τῆς περασμένης ζωῆς. Η Παράδοσις ιδίας λαοῦ μέσον ὥρατας ήθη καὶ ἔθιμα της δικορφαίνει πράγματα τὴν ζωὴν του, διὰ τοῦτο, διόπου δὲ πολιτισμός τὴν ἀπευπόλησε, τὰ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων ἐτραυματίσθησαν καὶ δὲ ζωὴ ἀπό. Ήθικῆς ἀπόφεως οικομυστέρησεν.

Τὰ μειονεκτήματα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ βεβαίως δέν οικαδι-
νάζουν τὴν θαυματουργόν πρόσδοτον τοῦ ἀνθρώπου. Ασφαλῶς δὲ ἐξελιξεῖς προήγαγε πολὺ τὴν ζωὴν. Καμμία σύγκρισις δέν οὐ μπορεῖ νὰ γίνη μέση τὴν ζωὴν τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Οἱ ἀνθρωποὶ σήμερον ἀποιτᾶ τὰ ὄγαθα μέσον πολύ ελάχιστον οὐδον. Ομως παρατηροῦμε, πώς δὲ σημερινός ἀνθρωπος οινδυνεύει, νόμος μεταβληθῆναι διότιος εἰς μηχανήν. Διὰ τοῦτο πρέπει, νόμος ἐννοήσωμεν, πώς εἴμεθα ἀνθρωποι, ἔχομεν αἰσθήματα, φυχήν καὶ δέν οὐ μποροῦμε νά τὰ παραμελήσωμεν. Λαν λοιπόν ἀφοσιωθῶμεν μόνον εἰς τὴν ὕλην καὶ δύνοησωμεν τὴν φυχήν καὶ τὸ πνεῦμα, ἀπλῶς θάματα πονθήματα, καὶ μέσαν ημέραν τὴν ἐπιφανειακήν μας ψυχήν καὶ τὰ ματαίωπον θήματα, καὶ αστρέφουν αὐτά τὰ μηχανικά μέσα, τὰ δοτὰ ἐφεύρομεν, ἄλλα δέν δυνάμεθα, νόμος τὰ χρησιμοποιήσωμεν διὰ τόπια λόγην μας, διότι δέν ἔκπινομεν μέση ἐλατήρια ήθικα, ώστε νά δοπηγηθῶμεν εἰς τὴν πραγματικήν πρόσδοτον.

Τέ λοιπόν χρειάζεται δέ πολιτισμός μας βεβαίως ήθικήν. Καὶ τὸν πολιτισμόν, τὸν διποτὸν ἐκληρονομήσαμεν ἀπό τὴν Παράδοσιν καὶ διόποτος μέσον τὰς ήθικάς του ἀρχάς οιαθορίζει τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἀνάγκη, νόμος τὸν δεχθῶμεν καὶ νά τὸν συνεχίσωμεν.-